

רשמה א.ב.

2799

פרוטוקול מספר 26/ג'  
מישיבת הוועדה לענייני פנים  
שהתקיימה ביום ג', כ"ט בסיון תשי"ח - 17.6.58  
בשעה 09.00

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- ד. בר-רב-האי
- ד. הכהן
- י. ישעי'הו
- י. כץ
- ח. לנדאו
- א. עבאס
- י. רוקח
- י. שופמן

מזומנים:

- מר מליון - משרד הפנים
- מר סילברסטון - משרד הפנים
- מר רוזנטל - משרד המשפטים

סדר-היום:

1. חוק שירותי הכבאות (המשך)
2. שונות

-----

היו"ר י. ריפתין:

אני פותח את הישיבה.

לפני שנעבור לסדר היום ברצוני להודיע לחברים כי שר הפנים פנה וביקש שנחדש את הדיון בחוק הקניית רכוש ציבורי. אני מציע שנבחר בוועדת משנה לענין חוק זה. הצעתי היא שתהיה זו ועדת-משנה מצומצמת, בת שלושה עד חמישה חברים. היא תבוא בדברים עם חברי הוועדה שיש להם הסתייגויות, ולא תחזיר עוד את החוק למליאת הוועדה אך תשמור זכות הסתייגות לאותם חברי הוועדה שירצו בכך. בדבר הרכב הוועדה אבוא בדברים במשך היום עם החברים, אבל אני מציע שח"כ בר-רב-האי יהיה היו"ר שלה.

בשעתו נתקבלה אצלנו פניה של נציגי העדה המושלמית בענין ההקדשות וכו'. באתי בדברים עם המשרדים הנוגעים בדבר, משרדי הדתות וראש-הממשלה, ובהתאם לכך בשמע את המשלחת בראשית החודש הבא.

אנו ממשיכים עתה בדיון בחוק שירותי הכבאות. בישיבה הקודמת התחלנו לדון בסעיף 5.

סעיף 5 (המשך)

=====

היו"ר י. ריפתין:

ציר-הוויכוח בסעיף זה בישיבה הקודמת היה אם יש להעניק את הסמכות להתקין חוקי עזר לרשות המקומית עפ"י הצעת רשות הכבאות, או לרשות הכבאות עצמה.

מר סילברסטון:

לפי ההגדרות שבחוק זה רשות הכבאות היא תמיד או-רשות מקומית או מספר רשויות מקומיות (איגוד ערים), ואין המדובר בשירות כבאות אלא ברשות כבאות, ולכן אפשר להשאיר את הסמכות בידיה.

ועדת הפנים - 17.6.58

ח. לגדאן:  
אם רשות הכבאות זהה באמת עם הרשות המקומית - מוטב לכתוב שהרשות המקומית היא הזכאית להתקין את חוקי-העזר.

מר סיילברסטון:  
אם כך אתה צריך לכתוב: "רשות מקומית, כשהיא רשות כבאות", ואח"כ, נוסף לזה: "איגוד ערים כשהוא רשות כבאות". כי לאיגוד ערים יש סמכות להתקין חוקי-עזר, אבל לא ברור מחוק איגודי ערים אם לאיגוד ערים יש סמכות של רשות מקומית או לא. עכ"פ, לפי הגדרת החוק הזה לא ייתכן שרשות כבאות תהיה גוף שלישי שאינו לא רשות מקומית ולא איגוד ערים.

מר רוזנטל:  
הייתי מבין אילו היה ח"כ לגדאן מציע למחוק בכלל את רשות הכבאות מן ההגדרות. אבל ע"י הצעתו הנוכחית הוא הורס את כל הקונסטרוקציה של החוק.

י. רוקח:  
אני מציע להעתיק את מקומו של הסעיף הזה לסוף החוק, לאחר סעיף התקנות.

ד. בר-רב-האי:  
אם רשות כבאות זהה עם רשות מקומית, על אחת כמה וכמה שהרשות המקומית היא שצריכה להתקין את חוקי העזר, ואני עומד על ההצעה הזאת.

י. רוקח:  
האם איגוד ערים בכלל במסגרת של רשות מקומית?

מר סיילברסטון:  
לא. זה מה שמקשה עלינו.

ח. לגדאן:  
צריך אפוא לפרט.

מר מליין:  
אם חברי הוועדה עומדים על כך שלא תווצר רשות חדשה להתקנת חוקי עזר, יש לכך רק פתרון אחד: במקום "רשות כבאות רשאית", לכתוב: "רשות מקומית, או איגוד ערים ששירותי כבאות כלולים בתפקידו", אם כי אני כשלעצמי חושב שהדבר מיותר.

מר רוזנטל:  
החסרון שבכך הוא כי שתי רשויות מקומיות סמוכות באחת מהן יתירו על דבר שבשניה יאסרו, והקנסות בשתיהן יהיו שונים.

הנ"ל י. ריפתין:  
בסעיף זה התעוררה בישיבה הקודמת עוד שאלה, בנוגע להסתמכות על סעיף 99 של פקודת העיריות.

י. רוקח:  
סעיף 99 הנ"ל אינו מכסה את כל השטח, כי הוא מדבר רק על העיריות ולא על מועצות מקומיות או איגודי ערים.

מר סיילברסטון:  
כתוב כאן שחוקי העזר ייעשו במתכונת חוקי העזר הנעשים במקרה של העיריות לפי סעיף 99 של פקודת העיריות. הדברים הוכנסו בניסוחם הנוכחי רק כדי שלא צריך יהיה לחזור כאן על המלים של סעיף 99 של החוק ההוא.

ד. בר-רב-האי:  
מה יהיה אם נמחק בכלל את המלים הללו של הסתמכות על סעיף 99 של פקודת העיריות?

מר סיילברסטון:  
אז לא נדע מה אפשר לכלול בחוקי העזר, באילו נושאים פרוצדוראליים אפשר יהיה לחוקק. לא נדע אם לדרוש היטלים או אגרות או לחייב אנשים לבצע עבודות. אולי מוטב שאקרא לפניכם את לשון הסעיף 99 לפקודת העיריות, כדי שתדעו במה המדובר (קורא את הסעיף).

מר סילברסטון:

ולדבריו של ח"כ רוקח שהמלים המסתמכות על סעיף 99 לפקודת העיריות מצמצמות כיוון שהן חלות רק על העיריות ולא על מועצות מקומיות או איגודי ערים - הרי הסעיף המקביל לסעיף 99 לפקודת העיריות בפקודת המועצות המקומיות הוא סעיף 9, והוא מצומצם יותר מאשר סעיף 99 לפקודת העיריות, ולכן אם סעיף 5 בחוק הנוכחי נותן סמכות להתקין חוקי עזר על-פי המסמכות של סעיף 99 - הרי זה מרחיב ולא מצמצם לגבי המועצות המקומיות.

י. רוקח:  
אני שומר לעצמי בכל זאת זכות הסתייגות בענין זה, אם תשאר האסמכתה של סעיף 99 כפי שהיא.

היו"ר י. ריפתין:  
אני חושב שאין התנגדות להצעתו של ח"כ רוקח שמקומו של הסעיף הזה יהיה בסוף החוק, לאחר סעיף התקנות.

לשאלה אם דרושה בסעיף זה ההסתמכות על סעיף 99 של פקודת העיריות, אני מציע לקבל את הנוסח כפי שהוצע על-ידי הממשלה.

מר רוזנבלט:  
אם יוחלט למהוק את ההסתמכות על סעיף 99, צריך יהיה להוסיף פירוט, למעשה להעתיק את סעיף 99 של פקודת העיריות כלשונו, כדי שאפשר יהיה לדעת מה מותר ומה אסור לחוקק.

הרוזנבלט: 1. בדבר הרשות הרשאית להתקין את חוקי העזר, לקבל את הצעתו של מר מליצ'ון וכלתוב: "רשות מקומית, או איגוד ערים ששירותי כבאות כלפלים בתפקידו".

2. לבטל את ההסתמכות על סעיף 99 של פקודת העיריות. היועצים המשפטיים יביאו הצעת נוסח במקום ההסתמכות זו.

הסתייגות: שר הפנים; היו"ר י. ריפתין.

סעיף 6  
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

י. שופמן:  
מתוך הסעיף הזה משתמע שהתקציב יהיה מחוץ לתקציב הרגיל של הרשות המקומית. מה הטעם לכך?

ח. לנדאו:  
אם מועצה מקומית כלשהי נדרשה לכך ע"י מנהל המדור לשמידת הקרקע של משרד החקלאות - היא תהיה חייבת בהחזקת דברים שונים. אינני יודע כיצד אפשר להטיל היטלים כאלה על רשות ציבורית נבחרת. אני מבין את חובתה להגיש תקציב, אבל לא ייתכן להטיל עליה חובות שאין לה דעה בקביעתן, קביעת גדלן, היקפן וכו'.

ד. בר-רב-האי:  
השאלה איננה אם שר הפנים רשאי להטיל חובות או לא, אלא הבעיה היא שכאן מופיעה שוב רשות הכבאות כמיין מבנה מיוחד מחוץ לרשת המוסדות של ההנהגה המקומית, עם תקציב נפרד וכו'. למעשה הרי התקציב הזה הוא של הרשות המקומית, וכאן יש מקום לטענתו של ח"כ לנדאו שאם הרשות המקומית נבחרת לנהל את עניני המקום - ענין כיבוי השריפות צריך להיות כלול בתפקידיה אבל לא כתפקיד נפרד. לא ייתכן שבתוך הרשות המקומית תוצר רשות נפרדת עם תפקידים מוגדרים משלה והרשות המקומית תצטרך לגבות כספים עבור שירות זה. השאלה היא אפוא מהו תפקידה ומה מקומה של רשות הכבאות. אפשר לומר שהרשות המקומית לפי הצעת רשות

ועדת הפנים - 17.6.58

ד. בר-רב-האי:

הכבאות תערוך הצעת תקציב, אבל לא שרשות הכבאות היא שתעשה זאת על דעת עצמה.

ח. לנדאו:

אבל בהגדרה כתוב בפירוט שרשות הכבאות היא תמיד רשות מקומית או איגוד ערים, ואין היא גוף מיוחד.

ד. בר-רב-האי:

אם כך, אציע למחוק את ההגדרה, כי לא ייתכן להכניס כאן אינסטנציה אדמיני-סטרטיבית חדשה.

י. שופמן:

ההגדרה דרושה בגלל איגוד הערים. הרי החלטנו לפני כמה שבועות שחובה על רשויות מקומיות להתאגד גם בביגוד לרצונן, ולא ייתכן אפוא למחוק את ההגדרה.

י. רוקח:

במקרה של רשות כבאות הזוהר עם רשות מקומית, התקציב צריך להיות חלק אינטגרלי של תקציבה של אותה רשות מקומית. ותקציב רגיל איננו רק בשביל "כלים", כפי שכתוב בסעיף זה, אלא הוא כולל משכורת, תגמולים וכו'. לא צריך אפוא לכתוב "כלים" אלא צריך לפרט את התקציב בכלל, אם אמנם רוצים לפרט, או לכתוב "התקציב על כל פרטיו".

השדות בסעיף זה.

שנית, אני מציע להפריד בין העיר ובין השדות בסעיף זה. שלישית, צריך לקבוע אם רשות הכבאות תגיש את תקציבה לרשות המקומית, לאיגוד הערים או ישירות לשר הפנים.

ח. לנדאו:

לפי מה שהוחלט עד עכשיו, רשות הכבאות היא או הרשות המקומית או איגוד הערים, והיא מגישה את תקציבה ישירות לשר הפנים.

י. רוקח:

את הסעיף הזה צריך לנסח בצורה שונה לחלוטין. אם היום אומרים שתקציב הכבאות יהיה בפרד, מחר יגידו שתקציב הסיים או תקציב ביה"ח העירוני יהיה גם הוא בפרד, ואין לדבר גבול. והרי כל כוונתי היא להכניס עד כמה שאפשר הכל לתוך התקציב, הכללי, כדי שנקבל תמונה כוללת של התקציב. צריך אפוא לארגן את סעיף 6 כולו מחדש.

י. שופמן:

אני מציע להפריד את סעיף 6 לשתי הוראות נפרדות:

ראשית, אם רשות כבאות היא בשטח של רשות מקומית כלשהי, על אותה רשות מקומית להכניס את כל ההוצאות וההכנסות בעניני כבאות לתקציב הרגיל, ודין סעיפי-התקציב הללו כדין תקציבה כולו.

שנית - במקרה של איגוד ערים אפשר לומר שאיגוד הערים יעבד תקציב מיוחד לכבאות, ואת התקציב הזה יגישו ישירות לשר הפנים לאישור.

י. ישעיהו:

למנסח היתה נקודת-מוצא ברורה: שרשות כבאות זהה זהות מוחלטת עם הרשות המקומית או עם איגוד הערים, ואין זו רשות נבדקת שיכולה להיות התנגשות כלשהי בינה לבין הרשות המקומית. אבל יש כאן גם ענין של היטל של ביטוח. ואם אתה מעביר את כל היטל הביטוח הזה לידי הרשויות המקומיות לתקציבן הרגיל - אתה מרחיב את סמכויותיהן יותר מכפי שיש להן היום. אפשר לומר שבמסגרת כל ההיטלים שהרשות המקומית מטילה היא תוכל להטיל גם היטל על ביטוח והיא תכניס זאת במסגרת תקציבה הכללי. אבל הדברים צריכים להיות ברורים.

ד. בר-רב-האי:

מי יגבה את ההיטל הזה? האם רשת  
הכבאות תקים סנגנון מיוחד לגביה?

י. ישעיהו:

על כך יש מקום לדבר בסעיף 12. כי  
את ההיטל תקבע ורשות הכבאות. עפ"י

תקנות שיקבע שר הפנים.

מר רוזנטל:

ההסברים של ח"כ ישעיהו נכונים בהחלט.  
יש הכנסות מסוימות המוקדשות לכבאות  
בלבד. זהו איגום מיוחד, והוא מיועד גם למקומות בהם אין רשות  
מקומית. אם מקימים אפוא רשות כבאות מיוחדת כגוף נפרד, יש טעם  
שהיה לה תקציב נפרד. אם אין לה תקציב נפרד - צריך לבטל את כל  
המבנה הזה של רשות כבאות, ונשארים במצב כפי שהיה עד כה.

בנוגע לפירוט של כלים ומכשירים וכו',  
הביקורת של ח"כ הוקח צריכה להיות מופנית לא בגד החוק הזה אלא  
בגד חוק קיים של מניעת שריפות בשדות. המלים הללו הוכנסו לחוק  
החדש עתה לפי בקשת משרד החקלאות, וכאן אין אפשרות לשנות את  
הנוסח המופיע בחוק ההוא.

הטכניקה המוצעת היא שתהיה רשות  
נפרדת עם תקציב נפרד. אפשר להפוך זאת לחלק של תקציבה של הרשות  
המקומית. אבל אם כך - אתם צריכים לבטל גם את רשות הכבאות הנפרדת,  
ונאת הסעיפים בדבר החלוקה למקומות בהם אין רשות מקומית גם כן צריך  
לבטל. האם הכוונה היא ששם הפנים יקבע היטל על התקציבים של הרשויות  
המקומיות כדי להפריש מהם חלק למקומות אחרים? הכוונה היא לקחת את  
ההיטלים מן הפוליסות של ביטוח, אותם ה-800 אלף לירות, ואתם לחלק  
לפי שיקול דעתו.

י. ישעיהו:

אם אנו דורשים שהחוק הזה יכסה כל  
מקום בכל פינות הארץ - זהו ההסבר  
הטבעי המצקש.

מר סילברסטון:

אין הסעיף המוצע בדבר תקציב נפרד  
גורע כלל מהעקרון שהדגיש ח"כ ישעיהו.  
כלומר: זוהי אותה רשות - בין אם רשות מקומית או איגוד ערים. אלא  
יש כמה בתונים אובייקטיביים המחייבים מסגרת נפרדת לתקציבים, ואולי  
דוקא משום שזוהי אותה רשות מקומית, בגלל האפשרות של הרשויות  
המקומיות להעברה מסעיף לסעיף. אמנם יש צורך באישור השר להעברה  
מסעיף לסעיף, אבל אנו יודעים שרשות מקומית חזקה מבצעת העברות  
כאלו גם ללא אישור. לעומת זאת, אם תהיה מסגרת תקציבית נפרדת,  
לא תהיה לרשות המקומית שהיא רשות הכבאות כל אפשרות להשתמש  
בהכנסות הללו לצרכים אחרים. נוסף לכך אנו יודעים שהדיונים ברשויות  
המקומיות וגם במשרד הפנים בקשר לתקציב הכללי נמשכים זמן רב,  
והכוונה היא שלגבי ענין זה ייקבעו מועדים אחרים, אולי מוקדמים  
יותר, ושלא יהיה צורך להתעכב בגלל סעיפים אחרים.

יש שני דברים שהם מיוחדים לעניני  
כבאות ושאינן מוצאים אותם בדברים אחרים. ראשית, הצורך להתחשב  
בדרישות משרד החקלאות בענין כיסוי הוצאות של מניעת שריפות  
בשדות, ושנית - ההיטל המיוחד במינו. אלה הם שני דברים החורגים  
ממסגרת התפקידים הרגילים של רשויות מקומיות.

מכל הסיבות האמורות הוחלט שמוטב  
כי תהיה זו מסגרת תקציבית נפרדת.

מר סליון:

אשר לפסקה השתמכת על חוק מניעת  
שריפות בשדות, היא באה למצוץ כפילות  
בדרישות. כי עלול לקרות שיבוא הגורם הנוסף של החקלאות וידרוש  
תקציב נוסף מהרשות המקומית. היתה לנו אפוא ברירה או להציע לבטל  
את הסעיף הזה הנותן סמכות זו בחוק מניעת שריפות, או לתאם את  
הדרישות בשני החוקים. בתיאום עם משרד החקלאות אנו חושבים אפוא  
שלא לבטל את הסמכות של משרד החקלאות, אלא לומר שלא יהיו כאן  
שני תקציבים נפרדים אלא שהחוק הזה יכלול גם את הסמכות הנזכרת  
בחוק למניעת שריפות בשדות.

דעת הפנים - 17.6.58

מר מלינון:

לשאלה מדוע יהיה זה תקציב נפרד -  
המציאות דורשת הפרדה מהתפקידים הרגילים של הרשות המקומית, לאור  
המציאות הקיימת של הכבאות ושל אופי השירות הזה. איננו חושבים שאפשר  
להשוות את השירות הזה עם שירות הוצאת אשפה או אפילו עם בי"ח העירוני.  
איננו חושבים שיהיה מקום אחד בארץ שרשות הכבאות בו תהיה רשות מקומית  
בודדת אחת, אלא אפילו לגבי מקומות כמו תל-אביב הכוונה היא שיוקם  
איגוד ערים לצורך הכבאות.

רצוי מאד לעודד פיתוח הרשויות המקומיות  
בארץ ע"י שמירה על מסגרת ההוצאות וההכנסות המדויקות של הסעיפים  
השונים, וזוהי המגמה גם פה, ומשום כך תקציב נפרד בלי אפשרות של  
העברה מסעיף לסעיף.

ה. לנרנא:

אם המגמה היא שלגבי רשויות כבאות  
ילכו בדרך של איגודי ערים בכל מקרה,  
ברור שאיגוד ערים יהיה צריך לערוך תקציב ספציפי כי הוא אינו עורך  
תקציבים אחרים. אבל השאלה היא לגבי מצב של רשות כבאות זהה עם רשות  
מקומית אחר ולא עם איגוד ערים, ואז השאלה היא למה ליצור תקציב  
נפרד.

מר מלינון: כדי לשריין את ההכנסות רק למען השירות  
הזה.

הי"ר י. ריפתין:

כבר אמרתי שבענין ההכנסות הושגם בין  
שר הפנים ובניני לקיים דיון נפרד  
בוועדה, אליו יוזמנו גם נציגי משרד האוצר, ואני מציע שלא להתעכב  
עכשיו על ענין ההכנסות.

אשר לשאלה אם טוב ללכת בדרך של  
תקציב כבאות נפרד, אני חושש שבמקרה כזה ייצא תקציב הכבאות מקופח,  
כי יטענו: יש לכם תקציב נפרד עם הכנסות נפרדות, ואז הרשות המקומית  
תשליך מעליה כל אחריות לענין זה.

נוסף לשתי השאלות הללו יש בסעיף זה עוד  
שתי שאלות-משנה: (1) אם לכלול פה את ענין החקלאות; (2) אם אין  
להפריד כאן בין הסטטוס של המועצות ובין הסטטוס של איגודי ערים.  
בשתי השאלות החלקיות הללו אנו יכולים לסכם עכשיו, ואילו את ענין  
ההכנסות והתקציב הנפרד נשאיר עד לאחר הדיון עם משרד האוצר.

ד. בר-רב-האי:

אנו מדברים על שני סוגי רשויות כבאות:  
אחת זו המזדהה עם רשות מקומית, ושניה  
זו הזהה עם איגוד ערים. במידה שמדובר על רשויות מקומיות - אינני  
רואה שום הצדקה לתקציב נפרד. זהו סלק מתפקידיה של הרשות המקומית.  
בעיה אחרת היא מה יוצר את התקציב הזה, מי מציע אותו ומי אחראי  
להוצאתו. במקרה זה בכל אופן הפרוצדורה צריכה להיות אותה פרוצדורה  
כמו לגבי כל תקציבי העירייה, הרשות המקומית היא המבישה אותו לאישור  
השר.

במידה שמדובר על איגוד ערים, אין לו  
תקציב אחד שתקציב הכבאות יהיה חלק ממנו, ולכן הפרוצדורה היא  
שתקציב מוגבא ישירות לשר הפנים לאישור.

י. רוקח:

דבריו של מר סילברסטון שאסור יהיה  
להעביר מסעיף לסעיף הדאיגו אנשי עוד  
יותר. היכן זה נאמד פה? בכל אופן, הסבריו אלה עומדים בניגוד  
גמור למה שכתוב בסעיף.

י. שופמן:

אני מציע שבתוך תקציבה של הרשות המקומית  
יהיה תקציב נפרד לצרכי כבאות, נפרד גם  
בהכנסותיו וגם בהוצאותיו, כאילו תקציב סגור בתוך התקציב הכללי של  
הרשות המקומית, ואז לא יהיה קיים החשש של העברה מסעיף לסעיף.

*[Faint handwritten notes and signatures at the bottom of the page.]*

**ד. הכהן:** לא ייתכן שמועצת עירייה תקבל את הדיון שמישהו אחר יערוך לה תקציבים. צדק ח'כ רוקח שאמר: אם כך - מה על תקציב ביה"ח וכו'? העירייה היא העורכת תקציב והשר מאשר אותו או לא, ולא יותר. לא ייתכן שמישהו אחר יבין לענין זה תקציב והעירייה המקומית תקבל אותו. בהתאם לכך אני מציע למחוק את הסעיף הבא, סעיף 7.

**י. ישעיהו:** אני מציע שהצבעה בסעיף 6 תתקיים לאחר שבקיצו את הדיון בדבר הכנסותיה של רשות הכבאות.

**היו"ר י. ריפתין:** אם תתקבל הצעתם של ח'כ שופמן ובר-רב-האי להפריד בין תקציב של רשות כבאות שהיא רשות מקומית או איגוד ערים ולהלק את הסעיף לשני סעיפי-משנה בהתאם לכך - הדבר יחייב ניסוח מחדש של הסעיף כולו.

**מר רוזנבלט:** אם אוכזרים שתקציב הכבאות לא יהיה תקציב בפרד אלא יהיה תקציב סגור בתוך התקציב הכללי שהכנסותיו והוצאותיו לחוד - מה הועילו המכסים בתקנות?

**י. שופמן:** שאז זהו תקציב של הרשות המקומית ולא תקציב של משרד הפנים.

**מר רוזנבלט:** לשאלה אם לכלול בסעיף זה את ההסתמכות על חוק מביעת שריפות בשדות - לדעתי ענין זה חורג מכלל סמכותה של הוועדה בחוק זה. כי החוק למביעת שריפות הוא חוק קיים, ואי-אפשר לשנותו אגב דיון על החוק הזה.

**הרוחלט:** 1. לקבל את הצעת ח'כ שופמן ובר-רב-האי: לחלק את סעיף 6 לשני סעיפי-משנה ולהפריד בין רשות כבאות הזזה עם רשות מקומית ובין זו הזזה עם איגוד ערים.

2. להשאיר בסעיף 6 את הפלים המסתמכות על החוק למביעת שריפות בשדות.

3. היועצים המשפטיים יביאו נוסח חדש של סעיף 6 בהתאם לתיקונים שהוכנסו.

4. הדיון בענין ההכנסות וההוצאות של התקציב יתקיים לאחר הדיון הכללי בענין מיטון חוק שירותי הכבאות בהשתתפות נציגי משרד האוצר.

סעיף 7

=====

**היו"ר י. ריפתין:** (קורא את הסעיף).

**ח. לנדאו:** אני מציע למחוק סעיף זה בכלל. אין בו צורך. הסעיף הזה חוזר על סמכות שכבר נתונה בידי השר, אלא מוסיף שהשר רשאי לערוך את התקציב כולו לאחר שהמועצה כבר ערכה אותו, כי כתוב פה שהשר רשאי להוסיף פרטים שלא נכללו בהצעת התקציב. זה מבטל את כל ההסדר של גוף ציבורי נבחר.

**ד. בר-רב-האי:** את סעיף 7 צריך למחוק לאור החלטתנו זה עתה בסעיף 6. מה שנוגע לרשויות מקומיות - סעיף זה מיותר. מה שנוגע לאיגוד ערים - הוא הכרחי, אבל לא בצורתו הנוכחית. כי ביחס לאיגוד ערים יש הכרח לתת לשר הפנים סטטוס כלשהו, כיוון שלגבי רשויות מקומיות עצמאיות יש לו בלאו הכי רשות להביע דעה בנוגע לתקציבן בכלל. משום כך אני מציע למחוק את סעיף 7 כפי שמופיע כאן, ולהכניס סעיף 7 חדש שיחול רק על איגודי ערים.

ועדת הפנים - 17.6.58

ד. הכהן:  
שר הפנים יכול לאשר תקציב או לא לאשרו, ואין לתת לו סמכות שאין לו בסעיפים אחרים. אני תומך אפוא בהצעתו של ח"כ לנדאו למחוק את הסעיף.

י. שופמן:  
אני תומך בהצעתו של ח"כ בר-רב-האי למחוק את הסעיף הזה כפי שמופיע כאן ולהחליפו בסעיף שידבר רק על מקרה של דשות כבאות היתה עם איגוד ערים.

י. רוקח:  
הדבר הזה נמצא בתקנות של איגודי ערים.

י. שופמן:  
זהו ענין לבירור. אבל סעיף 7 כפי שהוא עכשיו מנוגד למה שהחלטנו בסעיף 6.

מר סילברסטון:  
אין לערבב את בעיית מסגרת התקציב ואת סמכותו של השר לגבי התקציב. הקושי הוא אותו קושי בין אם זהו תקציב נבדל לכבאות או לא. משום כך אין סעיף אחד צריך להשפיע על ההחלטה בסעיף השני.

בנוגע לסמכויותיו של שר הפנים, אני רוצה לקרוא לפניכם שורות אחדות מפקודת העיריות 1934: "שר הפנים רשאי, לאחר שהביא בחשבון את צדעות במועצה, לתקן את התקציב או לדחות כל סעיף מסעיפיו או להוסיף לתקציב סעיף אם הוא סבור כי מסיבות יוצאות מן הכלל... פחייבות זאת לטובת הכלל". החוק המוצע אומר אותו דבר, אך יש בו נוסח חדש לפיו יובל השר למחוק סעיף או בבסיבות מיוחדות גם להוסיף פרטים. כלומר: אין זה חידוש מהותי אלא ניסוח חדש.

מר רוזנבל:  
אני הושש שאם ייכתב הסעיף הזה רק לגבי איגודי ערים הוא יהווה עידוד לרשויות מקומיות שלא להתקשר באיגוד ערים לענייני כבאות.

י. שופמן:  
אבל אמרנו שלשר הפנים תהיה סמכות לחייב את הרשויות המקומיות להתאגד.

הי"ר י. ריפתין:  
שאלת הסמכויות של שר הפנים בנוגע לעיריות היא אחת השאלות החשובות הקובעות את האוטונומיה של הרשויות המקומיות. אנו עומדים בימים אלה לפני ניסוח חדש של חוק העיריות, ולא כדאי לקבל היום החלטה נפרדת בדבר סמכות כזאת, גם אם סמכות כזאת קיימת בחוק העיריות הנוכחי שעומדים לשנותו. על העיריות יכול אפוא הנוהג הקיים בכללו ואין צורך לפרט מלים כאלו במפורש בחוק.

שאלה אחרת היא בנוגע לאיגודי ערים. כאן צריך לבטח לפי העקרונות החלים על הרשויות המקומיות.

י. שופמן:  
בוועדת החוקה למדתי שאם בחוק כלשהו מופיע נוסח מסויים - אסור בשום פנים לשנות את הנוסח בחוק אחר, כי ביהמ"ש עלול להבין זאת ככוונה מפורשת לנגסות שונה מהניסוח בחוק האחר. מדוע אם כן חודש כאן הנוסח לעומת פקודת העיריות מ-1934, כפי שקרא מר סילברסטון?

מר רוזנבל:  
כי זהו מבנה חדש לחלוטין של החוק.

י. רוקח:  
בחוקת איגודי ערים יש סמכויות נרחבות לשר הפנים לבקר את התקציב, ולכן אין צורך בסמכויות מיוחדות בחוק זה גם ביחס לאיגודי ערים. ואילו לגבי הרשויות המקומיות כבר קרא מר סילברסטון את פקודת העיריות המאפשרת לשר לעשות זאת בלתי הכי. לכן נראה לי שסעיף 7 מיותר בכלל.

מר מלינון:  
אם בסעיף 6 הוחלט להפריד בין רשויות מקומיות ואיגודי ערים - ייבתן גם עפ"י סעיף זה שיפול נפרד. לשני סוגי רשויות הכבאות. אך לגבי איגודי הערים נדמה לי שאין סמכות כיום לשר הפנים להוסיף על התקציב, ולכן הייתי

ועדת הפנים - 17.6.58

מר מליון:

מבקש לבסח משהו שיחייב את השר להכריח רשויות מקומיות להתאגד, ואז חייבים לומר משהו גם בקשר לתקציב. אם כבר מבדילים, הייתי מבקש אפוא להבדיל ברוח זו.

הי"ר י. ריפתין:

יש אפוא הצעה אחת האומרת לסחוק את סעיף 7 בכלל. יש הצעה שניה האומרת שיש צורך בסעיף כזה, מתוך שהוועדה החליטה לחייב הקמת איגודי ערים לענין כבאות ולכן צריך לבסח באן סמכויות מתאימות לשר.

ח. לנדאו:

נציגי משרדי הממשלה טוענים שהסמכות שניתנה לשר הפנים לגבי תקציבי הרשויות המקומיות אינה חופפת את זו לגבי איגודי הערים. אני אומר אפוא: אם כך - צריך לבסח סעיף שיכסה גם את איגודי הערים. אבל הסעיף 7 בצורתו הנוכחית צריך בכל מקרה להתבטל.

הרחלט:

לקבל את הצעתו של ח"כ לדאו: היועצים המשפטיים יבהנו אם יש צורך - לאור החוקים הקיימים בדבר רשויות מקומיות ואיגודי ערים - בסעיף מיוחד בדבר סמכויות בנוגע לאיגודי ערים. בהתאם לכך יבסחו סעיף 7 חדש. לגבי רשויות מקומיות בודדות לא, לאשר, סעיף כזה.

סעיף 8

=====

הי"ר י. ריפתין:

(קודא את הסעיף).

בדיון בעת הקריאה הראשונה בכנסת ערערו כמה מחברי הכנסת על סעיף-משנה (ד). אני מציע שנעבור על סעיף-המשנה של סעיף זה אחד-אחד.

סעיף 8 (א)

הרחלט:

לאשר את סעיף 8 (א).

סעיף 8 (ב)

ד. בר-רב-האי:

האם "המועצה של איגוד ערים" היא מונח המוכר בחוק?

מר סילברסטון:

כן.

הי"ר י. ריפתין:

במקום שרשות הכבאות זהה עם הרשות המקומית, נותנים אפשרות גם למי שאינם חברי מועצה להשתתף בוועדת הכבאות. לעומת זאת יש כאן החסרה לגבי איגודי ערים, כי אומרים: רק חברי מועצה של איגוד ערים. אם נוצר איגוד ערים לכמה עינים שונים, לא רק לעיני כבאות, השאלה היא אם החסרה כזו מוצדקת ואם אין אפשרות גם פה להכניס מספר אנשים מהחוץ.

ד. בר-רב-האי:

אני תומך בדברי הי"ר ומציע לאפשר גם באיגוד ערים לחברי ועדת הכבאות להיות שלא מבין חברי מועצת האיגוד.

י. כץ:

לדעתי צודק הדבר שלגבי איגודי ערים יהיו חברי רק חברי המועצה הנבחרים. כיוון שאיגוד ערים מורכב מנציגי מספר רשויות מקומיות, מכל רשות נציג אחד. ואם תשלח מועצה מקומית לאיגוד הערים נציג אחד שאיננו נבחר - יצא שלא מחצית מבין החברים יהיו לא נבחרים אלא מאה-אחוז של נציגי אותה מועצה יהיו ממנונים.

ועדת הפנים - 17.6.58

י. רוקח:

לחברי הוועדה אין מושג ברור מה זה איגוד ערים. איגוד ערים נוצר לשם טיפול בבעיה מיוחדת. איגוד ערים לשם ביוב לא יהיה זהה עם איגוד ערים שנוצר למען ענייני כבאות. לא ייתכן אפוא שתהיה מועצה של איגוד ערים לכיבוי אש ולצידה ועדה של האיגוד לכיבוי אש. אם תהיה ועדה כזאת - למועצה עצמה לא יהיה מה לעשות. אני מציע אפוא שלגבי איגוד ערים מועצת האיגוד תהיה הוועדה לענייני כבאות. "רשות" ו"ועדה" במקרה זה יהיו זהות.

י. ישעיהו:

אין צורך מסכים להצעה זו. לרשות הכבאות דרושה ועדה שתעשה את המלאכה היום-יומית ותביא את החלטותיה לאישור המועצה. ולא ייתכן שאותו גוף הוא יהיה גם המחליט וגם המבצע וגם המאשר של פעולותיו, והכל באותו הרכב.

אני רואה הגיון בשאיפה שגם איגוד ערים יוכל להכניס לוועדת הכבאות שלו אזרחים שאינם נבחרים. אבל צריך לשאוף לאחידות במבנה של איגודי ערים, ואולי כדאי לומר שגם באיגודי הערים לכל הצרכים האחרים יוכלו חברי ועדה לצרף אליהם מי שאינם חברי המועצה.

מר סי לברסטון:

מגמת סעיף 8 היא שבטיפול בעניין זה יהיו שני שלבים: (1) השלב של הכרעה סופית וקביעת מדיניות, והוא יהיה בידי המועצה, של הרשות המקומית או של איגוד הערים; (2) השלב של טיפול יום-יומי וביצוע, ולעניין זה תהיה ועדת כבאות שיהיו לה סמכויות אחדות, אבל לא כל הסמכויות. עקרון זה נשמר גם לגבי רשות מקומית וגם לגבי איגוד ערים, גם אם הוא איגוד ערים המוקם במיוחד לענייני כבאות.

אשר להרכב הוועדה, גם פה שומרים על אותו העקרון לגבי שני הסוגים. המועצה של איגוד ערים איננה מורכבת לפי החוק דוקא מנבחרים המועצה המשתתפים בו, לפי סעיף 8 של חוק איגודי ערים. משם כך יש הקבלה של הרכב ועדת הכבאות גם ברשות מקומית וגם באיגוד ערים.

היור' י. ריפתין:

השאלה קיימת לגבי אותם איגודי ערים שנוצרו שלא לצורך אחד בלבד. אני מציע אפוא לקבל את הנוסח כפי שהוא, אבל נציגי משרד המשפטים יבררו את העניין שוב לגבי איגודי ערים.

הרחל'ט: לקבל את הצעת היור': לפי שעה לאשר את הנוסח הקיים של סעיף 8(ב). אבל היועצים המשפטיים יבדקו שוב את הנוסח לגבי איגודי ערים.

סעיף 8(ג)

מה זה "יתמנו"? מי ימנה?

ח. לנדאו:

בסעיף 8(א) נאמר שועדת הכבאות תמנה ע"י רשות הכבאות.

מר סי לברסטון:

י. רוקח: למה להגביל זאת רק לאנשים הכשירים להבחר למועצת העירייה מבחינת מקום מגוריהם? ומה אכפת אם לוועדת הכבאות בת"א יבחר מומחה היושב בהרצליה?

מר פליין:

חשבנו שרצוי שרק תושבי אותו מקום יחליטו לגבי עניינים הנוגעים למקומם.

מר רוזנטל:

אולי כדאי לכתוב "כשיר לבחור" במקום "כשר להבחר".

ד. בר-רב-האי:

השאלה היא מה זה "כשיר": כשיר מבחינת הגיל או המצב האישי, או כשיר מבחינת מקום המגורים?

ועדת הפנים - 17.6.58

אני מציע לתוב: יתר חבריה לתמוך בתוכן אנשים שמקום מגוריהם הקבועים נמצא

ישעיהו:

בתחומה של הרשות המקומית.

מדוע?

רוקח:

לא להגביל חברות בוועדה כבאות אנשים שאינם תושבי אותה רשות מקומית. היועצים המשפטיים ינסו את הפסקה שתהיה ברור: היתר + נציגי ציבורו שייבחרו ע"י רשות הכבאות.

הוחלט:

סעיף 8(ד)

בעת הדיון בכנסת נאמר שמי שהוא פקיד גבוה של המועצה לא צריך להיות חבר הוועדה ולקבל שכר.

הי"ר י. ריפתין:

מבנה הפסקה הזאת כולו פותח פתח לדבר אפליזנו: אם יתקבל סעיף זה כפי שהוא, יתברר שרוב חברי ועדת הכרעות לא יהיו חברי המועצה. כי מחצית חברי הוועדה יכולים לפלוספקה (ג) להבחר שלא מביין נציגי המועצה, ונוסף עליהם גם מפקד יחידת הכבאות וכו'.

ח. לנדאו:

לפי חוק זה יש למפקד יחידת הכבאים מעמד מיוחד. שר הפנים ממנה אותו עפ"י סעיף 8. וכיוון שהוא בעל מעמד מיוחד, מן הדין שיהיה חבר הוועדה.

ישעיהו:

בשלב זה אני מציע להפסיק את הדיון בחוק זה. נמשיך בו בישיבה הבאה. לפני סיום הישיבה עלינו עוד לברר כמה בעיות ושאלות.

הי"ר י. ריפתין:

2. שונו

חברי הוועדה הוזמנו לביקור לפני זמן מה בעיריית ירושלים. קבלתי מכתב מהעירייה שכייוון שראש העיר אינו נמצא בארץ - הם מבקשים לדחות את הסיוור, ונתתי לכך את הסכמתי בשם הוועדה.

הי"ר י. ריפתין:

בעתונות נתפרסמה הודעה שכאילו הותרה הצגת הסרט "כפירי אריות". בשעתו היתה התנגדות להצגת הסרט בארץ כיוון שהוא מצדיק כאילו את הצד הגרמני במלחמה. האם נכונה הידיעה שפורסמה?

רוקח:

הסרט "כפירי אריות" הוא סרט מתוצרת ארה"ב והוא מבוסס על ספרו של אירווינג שאו באותו שם. הוא סוטה בזמרים מסויימים מהספר המקורי. הבעיה שנתעוררה בין חברי המועצה לביקורת סרטים היתה שבסרט מופיע קצין נאצי שכאילו התנגד או שגילה התנגדות פאסיבית להוראות הנאצים, ואף לא ידע על המתרחש בפנים המדינה. לעומת זאת מופיע שם הגיבור היהודי, חייל אמריקאי המופיע באור היוכי ביותר. נוסף לכך מופיעות בסרט דמויות של נאצים כפי שאנו מכירים אותם. ההיסוס היחיד שלנו היה הקצין הבודד הזה, בעל הדמות העלולה להתפרש כהצדקה לאי-ידיעה מצד חלק ניכר של הגרמנים על הנעשה שם. כיוון שהיה אצלנו ויכוח בשאלה זו ולא יכולנו להגיע למסקנה, החלטנו להזמין ציבור נוסף לראות את הסרט, ושלחנו הזמנות בין היתר לחברי שלוש ועדות של הכנסת: ועדות החוץ והבטחון, הפנים, והחינוך. כן הופיעו גם שופטים, עורכי-עתונים, סופרים וגם נציגי שארית השואה. קשה לומר שהרוב המקרי שנוצר שם בעד הצגת הסרט השפיע על החלטת המועצה, אבל בסופו של דבר הוחלט להתיר את הצגת הסרט ראשית משום שהוא אנטי-מלחמתי מובהק, ושנית כיוון שהוא נאסר במצרים בגלל היותו יותר מדי פרו-יהודי. אמנם אנו

מר סליון:

ועדת הפנים - 17.6.58

מר מליון:

רואים בהתרת הצגתו של הסרט משום העזה מסויימת, אך בכל זאת הוחלט להתירו, אם כי ברוב דעות קטן. הוצאנו מתוך הסרט דק את שיר ה"הורסטוסל" המופיע בו ממנם כשיר המעורר-בהילה. ברצוני לציין בצער את המספר הקטן של חברי הכנסת מביין המוזמנים שהופיעו. להצגת הבטיחון של הסרט.

היו"ר י. ריפתין: בשעתו הודעת לומר מליון שמועד ההצגה איננו נוח.

מר מליון: ביום כ"ח תבא בשעה 6 בערב תתקיים במסדר הפנים בירושלים הצגת זוגמאות של קטעים שהמועצה פסלה מתוך סרטים, ואני מזמין את חברי המועצה להצטרף בהצגה.

ח. לנדאו: אמנם לוועדת הפנים אין סמכות כלשהי בשטח הסרטים. יש מועצה ציבורית לביקורת סרטים. בכל אופן, בסרט "כפירי אריות" יש בעיה מסויימת מדרגה ראשונית ולא בעיה צדדית של טעם טוב בלבד. אני ראיתי את הסרט וזוועדתי מן הקונסטרוקציה: יש יהודים טובים, ויש גם באצילים טובים. והרקע הוא שהאמריקאים הם דוקא אנטישמיים ואילו הגוימנים דוקא הם הטובים. עניין השואה מופיע שם למשך דקה אחת באופן צדדי. אך מה שגרוע מכל - "הגרמני הטוב" איננו רק גרמני טוב, אלא הוא הכרוז של השלום.

אולי אפשר לקיים דיון נוסף בעניין זה, גם לאחר שהצגת הסרט כבר הותרה? אינני מתכוונן לערער סמכות כלשהי של המועצה לביקורת סרטים. הסרט מבחינתו האמנותית טוב, אבל לא זה העיקר, ואולי להיפך, דוקא משום כך סבבתו מדובה יותר.

היו"ר י. ריפתין: הוועדה לא נתבקשה ע"י הכנסת לטפל בשאלה זו. שמעתי שיש בכנסת הצעות לסדר-היום בעניין זה. אם הכנסת תעביר זאת אלינו - צדדן בדבר. בצינתיים יושב אנו מר מליון והוא בוודאי ימסור על הדברים שהושמעו פה לשר הממונה על כך.

ח. לנדאו: לדבריו של היו"ר: הוועדה יכולה להעלות דברים לדיון גם ביזמתה היא. אך לא זו הבעיה כאן. הצלתי מבקש מאד לפנות בשם הוועדה לשר הפנים להשהות את הצגתו של הסרט עד לאחר בירור נוסף.

מר מליון: לא השר הוא שיכול לתת הוראות בעניין זה. המועצה עצמאית מבחינה זו, ואני מקבל את פנייתם של החברים ואבקש להשהות את הצגת הסרט עד לאחר שיתקיים דיון נוסף.

(הישיבה נועלה ב-11.10)